

УДК 320

Литвин П. – ст. гр. ХС – 31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОГЛЯДИ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО НА ДЕРЖАВУ

Науковий керівник: асистент Стухляк М.П.

Основні концепції П.Скоропадського щодо держави сформувалися у різний час і за різних історичних обставин. Концепція державного суверенітету України і інституційного суверенітету гетьмана сформувалося у процесі розбудови Української Держави 1918 року. Основою державного суверенітету у П.Скоропадського є територія, тому його розуміння суверенітету можна визначити як територіальний суверенітет. П.Скоропадський був одним із перших діячів України, які втілювали у життя ідею про український народ як поняття політичне, а не тільки етнографічне, національне. За П.Скоропадським, держава може стати об'єднуючим началом для численних націй і народностей, які проживали в Україні. Хоча суверенітет Української Держави був частково обмежений присутністю німецьких військових формувань, П.Скоропадський докладав багато зусиль для його повного відновлення. У зазначений період Українська Держава повністю реалізувала суверенні права: створювала власні органи влади, здійснювала законодавчу діяльність і судочинство, підтримувала порядок на своїй території та проводила зовнішні зносини. У момент приходу до влади П.Скоропадський виступив за сильну владу, іменовану ним диктатурою. Формально гетьман сконцентрував у своїх руках законодавчу, виконавчу і судову владу. Ідейно Українська Держава 1918 року відповідала за формою авторитарній державі із посиленими охоронними функціями і невтручанням у приватноправові відносини. Причому авторитаризм П.Скоропадського досить адекватно відповідає сучасному розумінню авторитаризму, який вважають таким, що істотно обмежує права людини і демократію, але не знищує їх. Необхідно пам'ятати і те, що слова, терміни „диктатура”, „диктатор” на початку ХХ століття мали інший, близький до давньоримського зміст (тимчасова сильна необмежена влада) ніж історично пізніша фашистська, нацистська чи сталінська диктатура. Не випадково, у Західно-Українській Народній Республіці був пост диктатора, хоча це українське державне утворення неможливо звинуватити у тоталітаризмі. Ідеї П.Скоропадського набули концептуального оформлення в еміграції і опирались на державотворчий досвід і принципові засади українського та європейського консерватизму. Ідеалом для П.Скоропадського стала Українська Трудова Монархічна Держава, в основу якої покладено класократичний принцип. Ідея Гетьманської Трудової Монархії повинна бути всенародною, а отже понадкласовою і понадпартійною. Вона повинна виключати абсолютизм і диктатуру та засновуватись на співпраці всіх державно-творчих чинників Нації. Виходячи з концепції консервативного монархізму, П.Скоропадський ставить проблему створення національної еліти, як необхідної складової частини при будівництві української державності. Держава може бути збудована тільки зусиллями еліти, яка консолідує все українське громадянство, зорганізує його у цілісну соціально-економічну структуру. Під елітою П.Скоропадський розуміє єдність всіх активних елементів громадянства, які завдяки своїм здібностям стали провідною верхівкою свого класу.

Отже, не підлягає сумніву, що П.Скоропадський бачив Україну суверенною державою, яка б володіла єдністю та неподільністю влади, самостійністю, верховенством та незалежністю, повнотою суверенних прав. Такому змісту держави за П.Скоропадським найбільше відповідала форма трудової монархії.